

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ในปัจจุบันองค์การทุกองค์การไม่สามารถอยู่อย่างโดดเดี่ยวได้ ต่างต้องเผชิญกับสภาวะการแข่งขันกันอย่างรุนแรง เพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศ ภายใต้เงื่อนไข ปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อองค์กร ทั้งในส่วนภายในและภายนอกองค์การ ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยี และสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ทรัพยากรบุคคลหรือทุนมนุษย์ เป็นปัจจัยการผลิตภายในองค์การที่สำคัญ เป็นทรัพยากรเพียงอย่างเดียวที่ใช้แล้วไม่หมดหรือหายไป แต่กลับทวีความชำนาญ ความเชี่ยวชาญ และมีแนวคิดใหม่ๆ เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา ช่วยในการขับเคลื่อน พัฒนาให้องค์การก้าวเดินไปข้างหน้า ประสบความสำเร็จ และเจริญเติบโตอย่างมั่นคง (เจษฎา นกน้อย, 2552: 1)

1) องค์การต่าง ๆ จึงให้ความสำคัญกับ ทรัพยากรบุคคล เริ่มตั้งแต่ การสรรหา คัดเลือก การพัฒนา และการธำรงรักษา โดยที่การธำรงรักษานั้นจะมุ่งเน้นและให้ความสำคัญไปที่ การให้ความสำคัญกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากร

การธำรงรักษา คือ การทำให้คนดี มีความรู้ความสามารถดำรงอยู่ในองค์การอย่างยาวนานโดยที่องค์การ ไม่เพียงแต่ให้ผลตอบแทนที่เป็นธรรม และส่งเสริมพัฒนาให้มี ความก้าวหน้าเท่านั้น จะต้องจัดสิ่งต่างๆ ขึ้นเพื่อเป็นการป้องกัน พัฒนา และแก้ไขความไม่ปลอดภัย มีการส่งเสริมสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจ (พยอม วงศ์สารศรี, 2552: 218-219) ในหลายองค์การ มีการกำหนดนโยบายและวิธีการสร้างความสมดุลระหว่างชีวิตการทำงานและชีวิตครอบครัวให้กับพนักงาน เพื่อจัดการกับปัญหาความเครียดของพนักงานที่เพิ่มมากขึ้นในปัจจุบัน (เจษฎา นกน้อย, 2552: 8) องค์การต้องสร้างสิ่งแวดล้อมที่ทำให้พนักงาน มีความรู้สึกเป็นเจ้าของในองค์การที่ทำงานอยู่ ซึ่งจะทำให้เกิดความผูกพัน ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ความใส่ใจและ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานนั้น (อัคราทร จุฬารัตน, 2552: 80)

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย เป็นหน่วยงานหลักที่ให้บริการทางด้านพลังงานไฟฟ้าแก่ประชาชน โดยมีระบบการให้ค่าตอบแทนในอัตราที่สูง มีสวัสดิการที่ครอบคลุม ทั้งผู้ปฏิบัติงานและครอบครัว และมีความมั่นคง จากการสำรวจความต้องการด้านพลังงาน พบว่าในปีที่ผ่านมาประเทศไทยมีความต้องการสุทธิทางด้านพลังงานเพิ่มมากขึ้น และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นในทุกปี (การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย, 2554: ออนไลน์) ทำให้องค์การจำเป็นต้องเพิ่มศักยภาพการผลิต ขณะเดียวกันกระแสสังคมที่มีการตื่นตัวในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ การรณรงค์ลดภาวะโลกร้อน ทำให้การผลิตพลังงานต้องคำนึงถึงปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อมมาก

ยิ่งขึ้น การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ทำให้พนักงานขององค์กรมีภาระงานเพิ่มขึ้นและจำเป็นต้องพัฒนาความรู้ความสามารถอยู่ตลอดเวลา สภาพการณ์ดังกล่าวอาจทำให้ระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานลดลง ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษา คุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงาน ที่แม้ว่าจะมีระบบการให้ค่าตอบแทนและสวัสดิการที่ดี แต่ก็มีภาระงานที่ต้องแบกรับสูงเช่นกันว่า สภาพการณ์ดังกล่าวจะส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานหรือไม่อย่างไร

โดยการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษามุ่งที่จะศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของ พนักงานฝ่ายการผลิต โรงไฟฟ้าแม่เมาะ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง เนื่องมาจากโรงไฟฟ้าแม่เมาะ เป็นโรงไฟฟ้าของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ที่ใช้ถ่านหินเป็นเชื้อเพลิงในการผลิตไฟฟ้าที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของประเทศ และฝ่ายที่มีบทบาทหลัก คือ ฝ่ายการผลิต โดยเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่หลักในกระบวนการผลิตไฟฟ้า และมีลักษณะการปฏิบัติงานที่แตกต่างจากฝ่ายอื่นๆคือ มีการแบ่งพนักงานออกเป็นสองกลุ่ม คือ กลุ่มที่ปฏิบัติงานภายในเวลาทำการ และกลุ่มที่ต้องปฏิบัติงานเป็นกะ โดยผลการศึกษาดังกล่าวผู้ศึกษาจะนำเสนอต่อ ผู้อำนวยการฝ่ายการผลิต โรงไฟฟ้าแม่เมาะ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมและวางแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงาน และหวังว่า ผลการศึกษาก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อองค์กรในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารทรัพยากรบุคคลให้มีประสิทธิภาพ และเป็นแนวทางในการศึกษาถึงคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานในฝ่ายอื่นๆต่อไป

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานฝ่ายการผลิต โรงไฟฟ้าแม่เมาะ
2. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานฝ่ายการผลิต โรงไฟฟ้าแม่เมาะ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบถึงระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานฝ่ายการผลิต โรงไฟฟ้าแม่เมาะ
2. ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานฝ่ายการผลิต โรงไฟฟ้าแม่เมาะ
3. สามารถนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานฝ่ายการผลิต โรงไฟฟ้าแม่เมาะ

นิยามศัพท์

คุณภาพชีวิตการทำงาน (Quality of Work Life) หมายถึง ระดับความคิดเห็นของพนักงานฝ่ายการผลิต โรงไฟฟ้าแม่เมาะ ที่มีต่อการที่บุคคลในองค์กรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีความสุข ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณ ภายใต้องค์ประกอบและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และมีความมั่นคงในชีวิตการทำงาน ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงาน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านจิตวิญญาณ และด้านความมั่นคงในชีวิต

พนักงาน หมายถึง บุคคลที่ปฏิบัติงานในฝ่ายการผลิต โรงไฟฟ้าแม่เมาะ